## המקנא לאשתו - פרק ראשון

אשה שקינא לה בעלה, דהיינו שאמר לה אל תתיחדי עם פלוני, ונסתרה, דהיינו שעברה על ציווי והתיחדה עמו – היא הנקראת סוטה, ואסורה לבעלה מן התורה כדין אשת איש שזינתה, אלא אם כן תיבדק כסדר הכתוב בפרשה ויוכח שלא נבעלה לאותו פלוני. סדר בדיקתה הוא, שמביאה בעלה לבית המקדש, ובית דין הגדול משקים אותה מים מאררים, אם מתייסרת באיסורים משונים ומתה – סימן הדבר שנבעלה לו, ואם לא היו מזיקים לה המים – סימן הדבר שטהורה היא ולא נבעלה לו, וחוזרת לבעלה ואף הייתה מתברכת בבנים זכרים. אם האשה מודה שנבעלה, אין משקים אותה, אלא מגרשה ומפסידה כתובתה כדין אשת איש שזינתה. וכן אם אמרה האשה שאינה רוצה להיבדק, או שאמר האיש שאינו רוצה שתיבדק, אינה שותה. ובמקרים אלו ודומיהם שאין משקים אותה, חייב הבעל לגרשה, ואף לאחר שתתגרש או ימות בעלה אסורה על הבועל, וכן אינה אוכלת בתרומה, כדין אשת איש שזינתה.

**משנה.** בעל **הַמְקַנֵּא לְאִשְׁתּוֹ** ואומר לה אל תתייחדי עם איש פלוני, והיא עברה על ציווי והתיחדה עמו מרצון, **רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר** אינה נאסרת על בעלה כדין סוטה וכן אינו משקה אותה את המים המאררים, אלא אם כן **מְקַנֵּא לָהּ עַל פִּי שְׁנַיִם** – ציווה עליה בפני שני עדים בשרים והעידו שציווה עליה בפניהם. אך אין צריך שיעידו שנים שהתיחדה עם אותו פלוני, אלא **וּמַשְׁקֶה עַל פִּי עֵד אֶחָד** – אף אם העיד עד אחד שהתיחדה עמו **אוֹ עַל פִּי עַצְמוֹ** – או שהבעל עצמו אומר שראה שהתיחדה עמו – הרי היא סוטה, שאסורה לבעלה ומשקים אותה את המים המאררים. **רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ** חולק **וְאוֹמֵר** שאינה נחשבת סוטה להיאסר על בעלה ולהשקותה את המים המאררים – אלא אם כן **מְקַנֵּא לָהּ עַל פִּי שְׁנַיִם** – שהעידו שנים שציווה עליה בפניהם שלא להתיחד עם אותו פלוני, **וּמַשְׁקֶה עַל פִּי שְׁנַיִם** – וכן שהעידו שנים שהתיחדה עמו בפניהם.

כאמור, אין האשה נחשבת סוטה אלא אם כן קינא לה בעלה ועברה על ציווי. דנה המשנה **כֵּיצַד מְקַנֵּא לָהּ** – מהו הציווי שמצווה עליה, אם **אוֹמֵר לָהּ בִּפְנֵי שְׁנַיִם אַל תְּדַבְּרִי עִם אִישׁ פְּלוֹנִי**, אין זה נחשב קינוי, ואף שעברה על ציווי **וְדִבְּרָה עִמּוֹ**, ואפילו אם התיחדה עם אותו פלוני **עֲדַיִן הִיא מוּתֶרֶת לְבֵיתָהּ** – לשמש עם בעלה, **וּמוּתֶרֶת לֶאֱכוֹל בִּתְרוּמָה** אם היא אשת כהן. אבל אם אמר לה אל תסתרי עם פלוני, והיא עברה על ציווי **וְנִכְנְסָה עִמּוֹ** – עם אותו פלוני **לְבֵית הַפַּתָּר** – מקום מסתור, **וְשָׁהֲתָה עִמּוֹ** באותו מקום **כְּדֵי טוּמְאָה** – זמן של השראה, **אֲסוּרָה לְבֵיתָהּ** – לשמש עם בעלה, **וְאֲסוּרָה לֶאֱכוֹל בִּתְרוּמָה** אם בעלה כהן, כדין אשת איש שזינתה, כל זמן שלא השקה אותה והוכח שהיא טהורה. **וְאִם** לפני שהספיק להשקותה **מֵת** הבעל בלא בנים, שאסורה להינשא בלא יבום או חליצה, **חוֹלֶצֶת** לאחי בעלה, אך **וְלֹא מִתְיַבֶּמֶת**, ובגמרא יתבאר טעם הדבר.

**גמרא.** שואלת הגמרא, **מִכְּדִי תַּנָּא מְנַזֵּיר סָלִיק** – הרי התנא סיים לעסוק במסכת נזיר, **מַאי תָּנָא דְּקָא תָּנָא סוֹטָה** – איזה דבר שנה התנא בנזיר שדומה לסוטה שלכך הסמיך לה את מסכת סוטה. עונה הגמרא, **כִּדְרָבִי** – על פי דברי רבי, **דְּתַנְיָא רַבִּי אוֹמֵר לָמָּה נִסְמְכָה** בתורה **פָּרָשַׁת נָזִיר לְפָרָשַׁת סוֹטָה**, כדי ללמדך **וּלוֹמַר לְךָ שֶׁכָּל הָרוֹאֶה סוֹטָה בְּקִלְקוּלָהּ** – בניוולה, **יַזִּיר עַצְמוֹ מִן הַיַּיִן** – יקבל על עצמו נזירות ויאסר בשתיית יין שמביא את האדם לידי קלות ראש, שקלות הראש היא אשר גרמה לסוטה לחטוא. ומטעם זה סמך גם התנא את מסכת סוטה למסכת נזיר. שואלת הגמרא, אם כן **וְלִיתְנֵי** תחילה מסכת **סוֹטָה וַהֲדַר לִיתְנֵי** מסכת **נָזִיר** כפי סדר פרשיות התורה. עונה הגמרא, סדר המסכתות בסדר נשים נקבע כך משום **שֶׁאֲיִדִּי דְּתָנָא** מאחר ששנה את מסכת **כְּתוּבוֹת וְתָנָא** בה את פרק **הַמַּדִּיר** שעוסק בעניני נדרים, **תָּנָא** סמוך לו את מסכת **נְדָרִים, וַאֲיִדִּי דְּתָנָא** את מסכת **נְדָרִים, תָּנָא** סמוך לו את מסכת **נָזִיר** משום **דְּדָמֵי לִנְדָרִים** – שנזירות חלה על ידי נדר שמקבל על עצמו. **וְקָתָנֵי** את מסכת **סוֹטָה** סמוך למסכת נזיר, **כְּדְרַבִּי** – ללמדך שכל הרואה סוטה בקילקולה יזיר עצמו מן היין.

מדייקת הגמרא מלשון התנא שאמר **הַמְקַנֵּא** לאשתו, ולא אמר – רבי אליעזר אומר מקנא אדם לאשתו על פי שנים, **שְׁדַיְּעַבַד אֵין לְכַתְּחִילָּה לֹא** – לכתחילה אין ראוי שיקנא בעל לאשתו, ופרשת סוטה נאמרה באופן שעבר על האיסור וקינא לה, **שְׁקָמְבַר תָּנָא דִּידָן שֶׁאָסוּר לְקַנְּאוֹת** – כיון שהקינוי גורם לריב בין הבעל לאשה על שחושד בה.

**אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק, כִּי הָוָה פָּתַח רֵישׁ לָקִישׁ בְּסוֹטָה** – לדרוש בפרשת סוטה, **אָמַר חָבִי, אֵין מְזַוְּגִין לוֹ לְאָדָם אִשָּׁה אֶלָּא לְפִי מַעֲשָׂיו** – צנועה לצדיק ופרוצה לרשע. **שֶׁנֶּאֱמַר** "**כִּי לֹא יָנוּחַ שֵׁבֶט הָרֶשַׁע עַל גּוֹרַל הַצַּדִּיקִים** למען לא ישלחו הצדיקים בעולתה ידיהם" הרי שמתאימים לאדם את סביבתו על פי מעשיו. **אָמַר רַבָּה בַּר בַּר חָנָה אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן וְקָשִׁין לְזִוּוּגָן** – איש לאשה **כִּקְרִיעַת יַם סוּף** אשר נשתנו בה סדרי בראשית, **שֶׁנֶּאֱמַר** "**אֱלֹהִים מוֹשִׁיב יְחִידִים בֵּיתָה** – מושיב את האיש ואשה שחיו ביחידות בתוך אותו בית, **מוֹצִיא אֲסִירִים בַּכּוֹשָׁרוֹת**" – והוציא את ישראל שהיו אסורים במצרים, בזמן שכשר וטוב ללכת, בחודש ניסן שהוא לא חם ולא קר, הרי שהוקש זיווג איש ואשה לקריעת ים סוף. מקשה הגמרא על ריש לקיש, **אִינִי, וְהָא אָמַר אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב אַרְבָּעִים יוֹם קוֹדֶם יְצִירַת הַוָּלָד הזכר, בַּת קוֹל יוֹצֵאת וְאוֹמֶרֶת בַּת פְּלוֹנִי לְפְלוֹנִי, בַּיִת פְּלוֹנִי לְפְלוֹנִי, שָׂדֶה פְּלוֹנִי לְפְלוֹנִי** – ומבואר שאין הזיווג נקבע לפי מעשיהם, שהרי לא ניתן לדעת בשעת יצירת האדם האם יהיה צדיק או רשע. מתרצת הגמרא, **לֹא קַשְׁיָא, הָא** – מה שאמר רבי יהודה בשם רב שארבעים יום קודם יצירת הוולד נקבע הזיווג משמים, זהו **בְּזִוּוֵג רִאשׁוֹן** שהוא לפי מזל, **וְהָא** – מה שאמר ריש לקיש שנקבע הזיווג צדיק לצנועה ורשע לפרוצה, זהו **בְּזִוּוֵג שֵׁנִי** שהוא לפי מעשיהם.

שנינו במשנה, **רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר מְקַנֵּא לָהּ עַל פִּי שְׁנַיִם וְכוּ'** רבי יהושע אומר וכו'. מדייקת הגמרא, **עַד כָּאן לֹא פְּלִיגִי** רבי אליעזר ורבי יהושע אם צריך שני עדים או שדי בעד אחד, **אֶלָּא בְּקִינּוּי וְסֹתֶרֶת** – שלדעת רבי אליעזר צריך להביא שני עדים רק על הקינוי, ולדעת רבי יהושע צריך להביא שני עדים גם על הסתירה, **אֲבָל בְּטוּמְאָה** – אם העידו שנים על הקינוי ועל הסתירה, ובא עד אחד והעיד שנבעלה לאותו פלוני כשהתיחדה עמו, כולם מודים **שֶׁעֵד אֶחָד מְהֵימָן** – ואין בודקים אותה במים המאררים, אלא יוצאת בלא כתובה ואסורה לבעל ולבועל, שהרי לא נחלקו בכך. **וְתַנָּן נָמֵי** – וכן מפורש במשנה לקמן, **עֵד אֶחָד אוֹמֵר אֲנִי רָאִיתִי שֶׁנִּיטְמֵאת** - שנבעלה לאותו פלוני כשהתיחדה עמו, **לֹא הָיְתָה שׁוֹתָה** את המים המאררים, משום שמאמינים לעד שאכן זינתה. שואלת הגמרא, **מִדְּאוֹרַיְיתָא מְנָלַן דִּמְהֵימַן עֵד אֶחָד** – מהו המקור בתורה שנאמן עד אחד לומר שזינתה. עונה הגמרא לפי מה ששנינו בברייתא **דְּתַנְיָא רַבָּנָן** נאמר לגבי אשה שקינא לה בעלה ונסתרה "והיא נטמאה **וְעֵד אֵין בָּהּ**" – ואף שנכתב "עד" בלשון יחיד, **בִּשְׁנַיִם הַכָּתוּב מְדַבֵּר** – כוונת הפסוק שאין שני עדים שראו שנבעלה, **אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא אֶפִילּוּ בְּאֶחָד** – שמא נפרש שאין אפילו עד אחד שנבעלה, אין לומר כן, **שְׁתַּלְמוּד לוֹמַר** - שהרי נאמר בתורה "**לֹא יָקוּם עֵד אֶחָד בְּאִישׁ** לכל עוון ולכל חטאת",

ויש להקשות, הרי מַמַּשְׁמַע שֶׁנֶּאֱמַר לֹא יָקוּם עֵד בְּאִישׁ – בלשון יחיד, אֵינִי יוֹדֵעַ שֶׁהוּא אֶחָד, מַה תַּלְמוּד לוֹמַר אֶחָד' – לשם מה נאמר 'עד אחד', אלא זֶה בָּנָה אָב – התורה באה ללמדנו בזה שבְּכָל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר בתורה 'עֵד' אין פירושו עד אחד, אלא חֲרֵי כָאן שְׁנַיִם, עַד שֶׁיְּפָרֵשׁ לְךָ הַכָּתוּב אֶחָד – אלא אם כן נאמר בפירוש 'עד אחד'. מסיימת הגמרא, מאחר וְאָמַר רַחֲמָנָא תְּרֵי לִית בָּהּ - שהרי 'ועד אין בה' היינו שאין שני עדים שנבעלה אֶלָּא חַד, ואף על פי כן נאמר "וְהוּא לֹא נִתְפָּשָׂה" – שאם לא נאנסה אלא עשתה כן מרצון, אֲסוּרָה לבעלה, ומכאן לומדים שעד אחד נאמן לומר שזינתה אם קינא לה ונסתרה.

מקשה הגמרא על הברייתא, אֶלָּא טַעֲמָא – ההוכחה ש'ועד אין בה' היינו שאין שני עדים אך יש עד אחד שנבעלה, היא מִדִּכְתִיב "לֹא יָקוּם עֵד אֶחָד בְּאִישׁ", הָא לָאו הָכִי הֲוָה אָמֵינָא עֵד דְּסוֹטָה חַד הוּא – אך לולי כן היינו מפרשים שאין אפילו עד אחד שנבעלה. וקשה, שהרי וְאִי אַפִּילּוּ חַד לֵיכָּא, אֶלָּא בְּמַאי מִיתַּסְּרָא – אם אין אפילו עד אחד שנבעלה מדוע נאסרת בוודאי על בעלה. אלא ודאי שאין שני עדים אלא עד אחד, ומדוע הוצרכה הברייתא להוכיח כן מהפסוק. מתרצת הגמרא, אִיצְטְרִיךְ – הברייתא הוצרכה ללמוד זאת מהפסוק, שלולי כן סָלְקָא דַּעְתָּךְ אֲמֵינָא שהפסוק 'עֵד אֵין בָּהּ' בא ללמד שאם יש עד אחד שנבעלה – אֵין נֶאֱמָן בָּהּ ואינה נאסרת על פיו. שואלת הגמרא, כיצד היינו יכולים לפרש שבא הפסוק לומר שעד אחד אֵין נֶאֱמָן בָּהּ לומר שנבעלה, וְאֶלָּא מַאי בָּעֵי עֵד דְּאִיכָּא תְּרֵי – אלא צריך שני עדים, אם כן לִישְׁתּוֹק קְרָא מִינַּיהּ – והיינו יודעים זאת, משום דְּאָתְיָא דיני עריות נלמדים בגזירה שווה 'דָּבָר' 'דָּבָר' מְמָמוֹן, וַאֲנָא יָדַעְנָא שצריך שני עדים מִידֵי דַּהֲוָה אָכַל עֲרָיוֹת שָׁבַתּוֹרָה – כשם שצריכים שני עדים לכל עדות בדיני ערוה בתורה, מתרצת הגמרא, אִיצְטְרִיךְ – הוצרכה התורה להשמיענו דבר זה, משום שסָלְקָא דַּעְתָּךְ אֲמֵינָא סוֹטָה שָׁאנֵי – דין סוטה שונה משאר דיני ערוה, שאף שבכל דיני ערוה אין עד אחד נאמן, מכל מקום לגבי סוטה דְּרַגְלַיִם לַדָּבָר – שיש סיבה לחשוש שאכן נבעלה, שֶׁהֲרֵי קִנֵּא לָהּ וְנִסְתְּרָה, ולפיכך היינו סבורים שלְיתְהֵימֵן בָּהּ עֵד אֶחָד - יהיה עד אחד נאמן לומר שנבעלה. לכן הוצרכה הברייתא ללמוד מהפסוק שבכל מקום 'עד' היינו שנים. חוזרת הגמרא ומקשה, וּמִי מָצִית אָמְרַתְּ דְּאֵין נֶאֱמָן בָּהּ וְשָׁרֵיָא – האם ניתן לפרש את הפסוק שבא לומר שעד אחד אינו נאמן, וממילא מותרת לבעלה, וְהָא מְדִכְתִיב בהמשך הפסוק "וְהוּא לֹא נִתְפָּשָׂה" – שמחמירים עליה משום שלא נבעלה באונס אלא ברצון, מִכְּלָל דַּאֲסוּרָה – מוכח שהפסוק בא לאוסרה ולא להתירה. מתרצת הגמרא, אִיצְטְרִיךְ – ללמוד מהפסוק 'לא יקום וגו'' ש'עד' היינו שני עדים, שלולי כן סָלְקָא דַּעְתָּךְ אֲמֵינָא לפרש את הפסוק כאמור, שעד אחד אֵין נֶאֱמָן בָּהּ עֵד דְּאִיכָּא תְּרֵי. וּכְתְרֵי נַמֵּי הֵיא דְּלֹא נִתְפָּשָׂה – והמשך הפסוק 'והיא לא נתפשה' בא לומר שגם כשיש שני עדים שנבעלה, אינה טמאה אלא אם הבעילה הייתה במזיד. קָא מַשְׁמַע לָן מהפסוק 'לא יקום וגו'' שכל מקום שנאמר 'עד' היינו שנים, וחידשה התורה שעד אחד נאמן לאוסרה.

שנינו במשנה, רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר מְקַנֵּא לָהּ עַל פִּי שְׁנַיִם וְכוּ'. שואלת הגמרא, מַאי טַעֲמָא דְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ שצריך שני עדים על הקינוי והסתירה. ומשיבה, אָמַר קְרָא "ועד אין בָּהּ", ודרשה הגמרא מהפסוק שעד אחד נאמן להעיד שנבעלה, ומדייק רבי יהושע שדוקא 'בָּהּ' – להעיד שנטמאה עד אחד נאמן וְלֹא בְּקִנּוּי, וכן 'בָּהּ' וְלֹא בְּסָתֵירָה – אלא על הקינוי והסתירה צריך שני עדים כשאר עדויות שבתורה. מבארת הגמרא, וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר הסובר שלגבי הסתירה מועיל עד אחד, אוֹמֵר שדורשים רק 'בָּהּ' וְלֹא בְּקִנּוּי. שואלת הגמרא, וְאֵימָא 'בָּהּ' וְלֹא בְּסָתֵירָה ונצריך שני עדים גם שנסתרה. ומשיבה, סְתֵירָה אִיתְקַשׁ לְטוּמְאָה דִּכְתִיב "וְנִסְתְּרָה וְהִיא נִטְמְאָה" – התורה הסמיכה סתירה לטומאה, ולומדים מההיקש שכשם שלגבי טומאה מועיל עד אחד, כך לגבי סתירה מועיל עד אחד. שואלת הגמרא, הרי קִנּוּי נַמֵּי אִיתְקַשׁ לְטוּמְאָה, דִּכְתִיב "וְקִנֵּא אֶת אִשְׁתּוֹ וְהִוא נִטְמָאָה", ומדוע בקינוי מודה רבי אליעזר שצריך שני עדים. ומשיבה, הָא מִיעֵט רַחֲמָנָא בָּהּ', שרק על עדות שנבעלה מספיק עד אחד, וממעטים שעל הקינוי צריך שני עדים. שואלת הגמרא, וּמָה רָאִית – הרי גם קינוי וגם סתירה הוקשו לטומאה, ומדוע העדיף רבי אליעזר למעט מ'בה' שבקינוי צריך שני עדים, וללמוד מהיקש שבסתירה עד אחד נאמן, ולא להיפך. ומשיבה, מִסְתַּבְּרָא סְתֵירָה עֲדִיפָא להחמיר בה שלא יצטרכו שני עדים שֶׁכֵּן אוֹסַרְתָּהּ בְּטוּמְאָה – שהרי על ידי הסתירה נאסרת מספק כאילו ודאי נבעלה. שואלת הגמרא, אַדְּרַבָּה, קִנּוּי עֲדִיף להחמיר בו שלא יצטרכו שני עדים, שֶׁכֵּן עִיקַּר גָּרְמָהּ לָהּ – שהרי הקינוי הוא הגורם לאיסור. ומשיבה, עדיף להחמיר בסתירה, משום שאִי לָאו סְתֵירָה קִנּוּי מִי אִיכָּא – שהרי אם לא נסתרה אינה נאסרת מחמת הקינוי. שואלת הגמרא, וְאִי לָאו קִנּוּי, סְתֵירָה מַאי אַהֲנֵי – הרי גם בסתירה לבד אינה נאסרת בלא קינוי, ואם כן מדוע עדיף להחמיר בסתירה יותר מבקינוי. מתרצת הגמרא, אֲפִילּוּ הָכֵי סְתֵירָה עֲדִיפָא להחמיר בה, משום דְּאַתְחָלְתָא דְּטוּמְאָה הִיא – היחוד הוא התחלת הטומאה.

שנינו במשנה, שלדעת רבי אליעזר קינוי בפני שני עדים וסתירה בפני עד אחד או בפני הבעל. אומרת הגמרא, מַתְנִיתִין דְּלֹא כְּרַבִּי הַאי תַּנָּא – אינה סוברת כתנא של הברייתא דלהלן. דְּתַנְיָא רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, הַמְקַנֵּא לְאִשְׁתּוֹ, מְקַנֵּא עַל פִּי עֵד אֶחָד אוֹ עַל פִּי עַצְמוֹ, וּמַשְׁקֶה לָהּ עַל פִּי שְׁנַיִם – וזה להיפך ממה שמבואר במשנתנו בשם רבי אליעזר. המשך הברייתא, הַשִּׁיבוּ חֲכָמִים לְדִבְרֵי רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה, אם נחשב קינוי גם על פי עד אחד ועל פי עצמו אֵין לַדָּבָר סוֹף – שכל בעל יאמר שקינא לאשתו. שואלת הגמרא, מַאי טַעֲמָא דְּרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה בדעת רבי אליעזר, שלקנוי מספיק עד אחד ולסתירה צריך שני עדים. ומשיבה, אָמַר קְרָא 'בָּהּ', וממעטים בָּהּ – על טומאה נאמן עד אחד וְלֹא בְּסֹתֵירָה. שואלת הגמרא, וְאֵימָא – שידרוש גם 'בָּהּ' וְלֹא בְּקִנּוּי – ומדוע בקינוי מועיל עד אחד. משיבה הגמרא, קִנּוּי אִיתְקַשׁ לְטוּמְאָה דִּכְתִיב "וְקִנֵּא אֶת אִשְׁתּוֹ וְהִוא נִטְמָאָה" – וכשם שלגבי טומאה מועיל עד אחד, גם לגבי קינוי מועיל עד אחד. שואלת הגמרא, סְתֵירָה נַמֵּי אִיתְקַשׁ לְטוּמְאָה דִּכְתִיב "וְנִסְתְּרָה וְהִיא נִטְמָאָה". ומשיבה, הַהוּא לְכַמָּה שִׁיעוּר סְתֵירָה כְּדֵי טוּמְאָה הוּא דְּאָתָא - מהיקש זה לומדים שזמן סתירה הוא זמן שיכולה לבוא בו לידי טומאה.

שנינו בברייתא, הַשִּׁיבוּ חֲכָמִים, לְדִבְרֵי רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה אֵין לַדָּבָר סוֹף. שואלת הגמרא, מַאי נִיהוּ – מדוע לדבריו אין לדבר סוף. ומשיבה דְּזִמְנִין דְּלֹא קָנֵי וְאָמַר קַנַּאי – פעמים שהבעל לא קינא לאשתו, ומתוך שיכעס עליה יאמר שקינא לה ויהיה נאמן. מקשה הגמרא, הָא לְמַשְׁנָתֵינוּ יֵשׁ לַדָּבָר סוֹף – משמע מדברי חכמים שהקשו על רבי יוסי, שלשיטת משנתנו בדעת רבי אליעזר שנאמן על הסתירה ולא על הקינוי, לא הוקשה שאין לדבר סוף. והרי זִמְנִין דְּלֹא אִיסְתַּתַּר וְאָמַר אִיסְתַּתַּר – פעמים שלא נסתרה האשה ומתוך שיכעס עליה הבעל יאמר שנסתרה ויהיה נאמן, ואם כן גם על שיטה זו היה לחכמים להשיב שאין לדבר סוף. מתרצת הגמרא, אָמַר רַב יִצְחָק בַּר יוֹסֵף אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, 'אַף' לְדִבְרֵי רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה אֵין לַדָּבָר סוֹף, ואכן תשובת חכמים היא גם לשיטת רבי אליעזר במשנה. שואלת הגמרא, מהלשון אַף לְדִבְרֵי רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה, משמע שוְלֹא מִיבָּעְיָא לְמַשְׁנָתֵינוּ – על שיטת רבי אליעזר במשנה פשוט שיש להשיב, וחידשו שאף לשיטת רבי יוסי יש להשיב, והרי אַדְּרַבָּה – מסתבר להיפך, שלְמַשְׁנָתֵינוּ אִיבָּא עִיקָּר – שקינא לה בפני עדים, ולכך מסתבר להאמין לו, אבל הָתָם – לשיטת רבי יוסי לֵיכָּא עִיקָּר – שלדעתו אין צריך לקנא לה בפני עדים, ולדבריו

המשך בעמוד לא

יותר מתקבלת תשובת חכמים שיש לחשוש שמתוך כעסו יאמר שקינא לה. מתרצת הגמרא, **אֶלָּא אִי אִיתְּמַר הָכִי אִיתְּמַר** – כך נאמרו הדברים, **אָמַר רַבִּי יִצְחָק בַּר יוֹסֵף אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן לְדִבְרֵי רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה וְאַף לְמַשְׁנָתֵינוּ אֵין לַדָּבָר סוֹף**, ואכן עיקר תשובת חכמים היא על שיטת רבי יוסי ברבי יהודה, וחידשו שאף למשנתנו יש תשובה לשיטת רבי אליעזר.

**אָמַר רַבִּי חֲנִינָא מְסוּרָא, לֹא לֵימָא אִינִישׁ לְאִיתְּחֵיהּ בְּזִמַּן הַזֶּה** שאין בית המקדש קיים ולא ניתן להשקות את הסוטה, **לֹא תִּיפַּתְרֵי בַּהֲדֵי פְּלוֹנִי** – אל תתיחדי עם פלוני, ואפילו בינו לבינה בלא עדים לא יאמר כך לאשתו, משום **דְּיִלְמָא כַּיְימָא לָן כְּרַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה** – שמא הלכה כרבי יוסי ברבי יהודה **דְּאָמַר** בשם רבי אליעזר **קִנּוּי עַל פִּי עַצְמוֹ, וּמְסַתֶּתֶרֶת** – והאשה תתיחד עם אותו פלוני בפני שנים, והרי היא סוטה **וְלֵיכָּא הָאִידָּנָא מֵי סוֹטָה לְמִיבְדְּקָהּ** – ואין בזמן הזה מי סוטה לבודקה, **וְקָאֲסַר לָהּ עֵילָּוֵיהּ אִיסּוּרָא דְּלְעוֹלָם** – ומספק תהיה אסורה עליו לעולם. לכן לא יקנא הבעל לאשתו בזמן הזה, וממילא לא תיחשב סוטה להיאסר עליו.

**אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ, מַה לְּשׁוֹן קִינּוּי** – מפני מה נקרא ציווי הבעל לאשתו 'קינוי', משום שהוא **דָּבָר הַמַּטִּיל קִנְאָה בֵּינָהּ לְבֵין אֲחֵרִים** – הקינוי גורם שאחרים יכעסו עליה, וקינוי מלשון כעס. מדייקת הגמרא מדבריו, **אַלְמָא קָסָבַר** שקינוי **עַל פִּי עַצְמוֹ** – שאין צריך לקנאות בפני עדים, **וְכוּלֵּי עָלְמָא לֹא יָדְעֵי דְּקָנֵי לָהּ** – ולכן האנשים לא ידעו שקינא לה, **וְאָמְרִי מַאי דְּקָמָא דְּקָא בָּדְלָה** – ויאמרו מפני מה היא מתרחקת מהאנשים, **וְאָתוּ לְמֵיעֲבַד קִנְאָה בַּהֲדָהּ** – ויבואו לידי כעס ומריבה עמה. **וְרַב יֵימַר בַּר רַבִּי שִׁלְמָיָא מִשְּׁמֵיהּ דְּאַבָּיֵי אָמַר,** נקרא 'קינוי' משום שהוא **דָּבָר הַמַּטִּיל קִנְאָה בֵּינוֹ לְבֵינָהּ** – שבאה לידי כעס ומריבה עם בעלה על שחושד בה. מדייקת הגמרא **אַלְמָא קָסָבַר** כמשנתנו שקינוי **עַל פִּי שָׁנַיִם עֵדִים**, וממילא **וְכוּלֵּי עָלְמָא יָדְעֵי דְּקָנֵי לָהּ** ואינם באים עם האשה לידי כעס, **וְאִיהוּ הוּא דְּאָתֵי לְמֵיעֲבַד קִנְאָה בַּהֲדָהּ** – ורק לבעל יגרם כעס ומריבה עם האשה.